

“Türk xalqlarının kitab abidələri. Elektron kitabxana” təqdim edilib

S. Abdullayeva

Prezident Kitabxanasının əməkdaşları türkdilli xalqların mədəni irsinin bir hissəsi olan kitab abidələrinin Kitabxananın fondunda olan nüsxələrinin elektron versiyalarını hazırlamış, bir qisminin isə elektron versiyalarını virtual məkandan toplayaraq “Türk xalqlarının kitab abidələri. Elektron kitabxana” adlı resurs (www.turklib.az) yaradıblar.

Prezident Kitabxanasında bu elektron resursun təqdimatı olub.

Prezident Kitabxanasının direktoru Mayıl Əhmədov çıxış edərək elektron resurs barədə məlumat verib. Bildirib ki, bu layihənin həyata keçirilməsində başlıca məqsəd türk xalqlarının pərakəndə halda olan kitab abidələrini vahid portalda internet istifadəçilərinə təqdim etməkdən ibarətdir.

Mayıl Əhmədov XX əsrin sonlarından etibarən türkdilli dövlətlər arasında əməkdaşlıq proseslərinin genişləndiyinə diqqət çəkərək türkdilli ölkələrin dövlət başçılarının ilk zirvə toplantısının 1992-ci ildə Ankarada baş tutduğunu söyləyib: “Sonrakı illərdə belə görüşlər müxtəlif vaxtlarda İstanbul, Antalya, Bişkek, Daşkənd, Bakı, Naxçıvan və Astanada keçirilib. Bu zirvə görüşlərində türk xalqlarının və dövlətlərinin bir-birinə inteqrasiyası, ortaq milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması məsələləri ön plana çəkilib”.

Direktor, türkdilli ölkələrin dövlət başçılarının 2009-cu ilin oktyabrın 3-də Naxçıvanda keçirilmiş IX Zirvə Toplantısında isə münasibətlərin keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu vurğulayıb. Diqqətə çatdırıb ki, Naxçıvan Zirvə toplantısında Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası təsis olunub, TÜRKSOY fondunun yaradılması haqqında Azərbaycan Prezidentinin təklifi qəbul edilib.

M. Əhmədov deyib ki, cari ilin sentyabrın 11-də Astanada Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının V Sammitində ortaq türk televiziya kanalının və ortaq xəbər agentliyinin yaradılması ilə əlaqədar Anlaşma Memorandumlarının imzalanması xalqlarımız arasında əlaqələrin inkişafına güclü təkan verəcək. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev həmin sammitdəki çıxışında Türk Akademiyasının və Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun yaradılmasının gələcəkdə türkdilli dövlətlər arasında müxtəlif layihələrin icrası üçün gözəl imkanlara yol açacağını vurğulayıb.

Sonra elektron resurs təqdim olunub.

Elektron resursun əsas bölməsi “Ümumtürk yazılı abidələri” adlanır. Orta türk dövrünün möhtəşəm yazılı abidələrindən olan “Kül-Tegin: Orhun-Yenisey Yazıtları VI-VIII” kitabəsi, “Bilqamıs”, Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları, Yusif Balasaqunlunun “Qutadğu bilig”, Mahmud Kaşğarının “Divanü lüğət-it-türk”, Əhməd Yasəvinin “Divani-Hikmət”, “Fəzlullah Rəşadəddinin “Oğuznamə” əsərlərinin elektron variantları bir neçə dildə bu bölmədə toplanıb.

“Manas”, “Alpamış”, “Koblandı batır”, “Qırx qız”, “Ural Batır”, “Maday Kara”, “Olonxo”, “Ulup”, “Edigey”, “Nart”, “Koroğlu” və s. türk epik dastanlarının elektron variantları layihənin ikinci bölməsində təqdim olunur.

Layihənin üçüncü bölməsində ümumtürk yazılı abidələrinin və ayrı-ayrı türk xalqlarının eposları, dastanları, əsətləri, nağılları haqqında dünya şərqşünaslarının tədqiqat əsərləri, monoqrafiyaları və ensiklopediyaların elektron variantları verilib. Məşhur alimlərdən V.V. Radlovun, S.Y. Malovun, B.A. Jətpisbayevanın, H.B. Paksoyun, M. İ.Çığın, Nizami Cəfərovun, Kamal Abdullanın, yazıçı Anarın və başqalarının tədqiqat əsərləri də bu bölmədə toplanıb.

Resursun dördüncü bölməsində ayrı-ayrı elmi nəşrlərdən - “Türkologiya”, “Bakı Slavyan Universitetinin Elmi əsərləri”, “Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi”, “Milli Folklor”, “Kitabxanaşünaslıq və informasiya”, “İRS Naslediyə”, “Sovetskaya tyurkologiya” jurnallarından və ədəbi-bədii nəşrlərdən “Azərbaycan”, “Qobustan”, “Ozan dünyası”, “Dədə Qorqud”, “Ulduz” jurnallarından seçmə məqalələrin mətnləri verilib.

Resursun tədqiqatçılar üçün xüsusi önəm daşıyan bölmələrindən biri də türkdilli xalqların kitab abidələri və folklor nümunələrinə aid müxtəlif dillərdə yazılmış kitabların və dissertasiyaların biblioqrafiyasının tərtib edilməsidir. Elektron resurs vasitəsilə internet istifadəçilərinə həmçinin, bu mövzuya dair faydalı linklərin ünvanları da təqdim olunur.

Tədbirdə Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri, AMEA-nın müxbir üzvü Nizami Cəfərov, professorlar Məhərrəm Qasımlı, Buludxan Xəlilov və digər çıxış edənlər elektron kitabxananın əhəmiyyətini qeyd ediblər.

Bildirilib ki, bu resurs türk xalqları arasında ilk dəfə Azərbaycanda hazırlanmış ciddi bir layihədir. Bu layihə türk xalqlarına məxsus olan müştərək yazılı abidələri bir sistem kimi elektron versiyada təqdim edir. Buraya xüsusilə qədim dövrdən başlayaraq bütün müştərək yazılı abidələr daxil olunub. Bu resursda diqqəti cəlb edən, türkoloji düşüncənin inkişafında mühüm addım hesab olunan əsas amil ondan ibarətdir ki, resursda ən görkəmli türkoloqların türk xalqlarına məxsus olan yazılı abidələri barəsində tədqiqatları yer alıb. Eyni zamanda konkret türk xalqlarına məxsus olan yazılı abidələr də bu elektron resursda öz əksini tapıb.

Çıxış edənlər yeni yaradılan resurs barədə irad və təkliflərini də səsləndiriblər. Bildirib ki, elektron kitabxanada əsas diqqət yetirilməli məqamlardan biri də təsnifat məsələsidir.

Tədbir müzakirələrlə davam etdirilib.